

**I LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE
IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA W RADOMIU**

PRZEDMIOTOWE OCENIANIE

Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

ZAKRES PODSTAWOWY, ZAKRES ROZSZERZONY

Spis treści

I.	Podstawa prawna	3
II.	Cele Przedmiotowego Systemu Oceniania	3
III.	Prawa i obowiązki Ucznia.....	4
	A. Prawa Ucznia.....	4
	B. Obowiązki Ucznia	4
IV.	Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć edukacyjnych	5
	A. Zasady sprawdzania i oceniania prac pisemnych.....	5
	1. Pisemne prace klasowe	5
	2. Kartkówki	5
	3. Pisemne prace domowe:	6
	4. Wypracowania domowe (poziom rozszerzony)	6
	B. Zasady oceniania wypowiedzi ustnych	6
	C. Ocenianie innych form jakości i efektów pracy ucznia	7
	D. Wagi przypisywane poszczególnym formom aktywności	7
V.	Kryteria oceniania Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny	9
	A. Celujący (6).....	9
	B. Bardzo dobry (5)	9
	C. Dobry (4).....	9
	D. Dostateczny (3)	10
	E. Dopuszczający (2).....	10
	F. Niedostateczny (1).....	10
VI.	Wymagania edukacyjne	11
	A. Zakres podstawowy.....	11
	B. Zakres rozszerzony.....	12
VII.	Uwagi końcowe.....	14

I. Podstawa prawna

1. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (t.j. Dz.U.2016.1943 ze zmianami).
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U.2015.843 ze zmianami).
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 977 oraz z 2014 r. poz. 803).
4. Statut I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Radomiu – Rozdział 9 – Ocenianie Wewnątrzszkolne..
5. Programy nauczania:
  - Mariusz Menz, 2012, Program nauczania przedmiotu Wiedza o społeczeństwie w szkole ponadgimnazjalnej. Zakres podstawowy, „W centrum uwagi”, Nowa Era, Warszawa.
  - Mariusz Menz, 2013, W centrum uwagi, Zakres rozszerzony. Program nauczania wiedzy o społeczeństwie. Dla liceum ogólnokształcącego i technikum, Nowa Era, Warszawa.

II. Cele Przedmiotowego Oceniania

Przedmiotowe Ocenianie z przedmiotu wiedza o społeczeństwie – zakres podstawowy i rozszerzony określa wymagania edukacyjne stanowiące podstawę do mierzenia efektów jakości pracy Ucznia, oceniania jego postępów w nauce (przyrost wiedzy i umiejętności) oraz klasyfikowania i promowania Uczniów.

Przedmiotowe ocenianie ma na celu:

1. systematyczne wspieranie rozwoju Ucznia poprzez diagnozowanie jego osiągnięć w odniesieniu do wymagań edukacyjnych;
2. wypracowanie i przestrzeganie czytelnych reguł oraz skutecznego systemu współpracy pomiędzy Nauczycielem, Uczniem i Rodzicami;
3. motywowanie Ucznia do dalszej pracy, pomoc w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju;

4. kształtowanie świadomości Ucznia w zakresie umiejętności dokonywania refleksji i samooceny własnej pracy;
5. dokonywanie ciągłej ewaluacji działań edukacyjnych i bieżące podawanie Uczniom i Rodzicom informacji zwrotnej na temat efektów pracy ucznia;
6. wykorzystanie wyników osiągnięć pracy Nauczyciela i Uczniów do planowania i modyfikowania działań edukacyjnych Nauczyciela.

III. Prawa i obowiązki Ucznia

A. Prawa Ucznia

1. Uczniowie znają zasady oceniania z przedmiotu wiedza o społeczeństwie – zakres podstawowy i rozszerzony oraz zostają zapoznani z PO na początku roku szkolnego a o ewentualnych zmianach są poinformowani natychmiast po ich wprowadzeniu.
2. Uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do zajęć lekcyjnych jeden raz w semestrze – zakres podstawowy i dwa razy w semestrze – zakres rozszerzony. Nieprzygotowanie zwalnia z odpowiedzi ustnej, obowiązku przedłożenia zeszytu lub pracy domowej oraz z pisania kartkówki. Zgłoszenie nieprzygotowania nie zwalnia z zapowiedzianych prac kontrolnych i sprawdzianów. W wyjątkowych sytuacjach (np. długa choroba, zdarzenie losowe, itp.) Nauczyciel może, (ale nie musi) uwzględnić dodatkowe nieprzygotowanie.
3. Nauczyciel respektuje tak zwany „szczęśliwy numer”, który nie zwalnia z zapowiedzianych wcześniej sprawdzianów.
4. Oceny efektów pracy są jawne dla Ucznia.
5. Uczniowie mają prawo do zgłaszania Nauczycielowi własnych uwag i zastrzeżeń dotyczących sposobu oceniania efektów ich pracy.

B. Obowiązki Ucznia

1. Posiadanie zeszytu przedmiotowego i systematyczne prowadzenie notatek. Za nie prowadzenie notatek Uczeń może otrzymać ocenę niedostateczną.
2. Posiadanie jednego podręcznika na ławce.
3. Pisanie pracy klasowej w terminie wyznaczonym przez Nauczyciela.

4. Uczeń, który nie zgłosił „nieprzygotowania” i nie ma pracy domowej lub nie ma zeszytu, może otrzymać ocenę niedostateczną.

IV. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć edukacyjnych

A. Zasady sprawdzania i oceniania prac pisemnych

1. Pisemne prace klasowe

- Zasady planowania, sprawdzania i oceniania zgodnie są z §44 ust. 1 Statutu I LO.
- Uczeń, który nie przystąpił do pisania pracy w terminie poprawkowym nie otrzymuje oceny niedostatecznej bez uprzedniego sprawdzenia jego wiedzy w formie odpowiedzi ustanej lub pisania sprawdzianu.
- W przypadku dłuższej usprawiedliwionej nieobecności Ucznia przysługuje mu dodatkowy czas na nadrobienie zaległości i przystąpienie do pisemnej pracy klasowej w terminie uzgodnionym z Nauczycielem.

Dla prac pisemnych z punktowanymi odpowiedziami obowiązują następujące kryteria procentowe:

Procenty	Ocena
0 % – 39 %	niedostateczny
40 % - 55 %	dopuszczający
56 % - 70 %	dostateczny
71 % - 90 %	dobry
91 % - 96 %	bardzo dobry
97 % - 100 %	celujący

2. Kartkówki

- Zasady planowania, sprawdzania i oceniania zgodnie są z §44 ust. 1 Statutu I LO.

3. Pisemne prace domowe:

Formy:

- a) Wykonywanie ćwiczeń;
- b) Analiza materiałów źródłowych, statystycznych, publicystycznych, ikonograficznych.

Nauczyciel sprawdza merytoryczność pracy, poprawność językową i estetykę pracy oraz systematyczność odrabiania zalecanych prac.

4. Wypracowania domowe (poziom rozszerzony)

Nauczyciel ocenia zgodność pracy z tematem, trójdzielność pracy, związki przyczynowo – skutkowe, analizę i ocenę przedstawionych wydarzeń, zjawisk, procesów oraz dobór materiału źródłowego.

B. Zasady oceniania wypowiedzi ustnych

1. Odpowiedź z materiału obejmującego ostatnio realizowane tematy

Nauczyciel ocenia merytoryczną stronę wypowiedzi, płynność wypowiedzi, zasób słownictwa i terminologii.

2. Interpretacja tekstu źródłowego, statystycznego, publicystycznego, ikonograficznego

Nauczyciel ocenia umiejętności interpretacji tekstu, oceny postaci, wydarzeń, zjawisk, procesów.

3. Referat, prezentacja multimedialna, praca metodą projektu

Nauczyciel ocenia merytoryczną i graficzną formę pracy, umiejętność doboru, selekcji i analizy materiału źródłowego, umiejętności korzystania z różnorodnych źródeł informacji i posługiwania się technologią informacyjną. Nauczyciel zwraca uwagę na sposób przekazania wiedzy.

4. Debata

Nauczyciel ocenia sposób doboru argumentów i ich uzasadnienie, kulturę wypowiedzi, poprawność językową, umiejętność pracy w grupie.

5. Odpowiedź ustna z bieżących informacji medialnych – „prasówka”

Nauczyciel ocenia dobór i selekcję informacji, analizę prezentowanych wydarzeń, sposób prezentacji, zasób słownictwa, kulturę wypowiedzi.

C. Ocenianie innych form jakości i efektów pracy ucznia

Nauczyciel we wszystkich formach oceniania bierze pod uwagę możliwości edukacyjne Ucznia, jego zaangażowanie, wytrwałość, systematyczność, pracowitość i aktywność na zajęciach.

Na ocenę Ucznia ma wpływ udział w konkursach, olimpiadach przedmiotowych, uczestnictwo w uroczystościach, wydarzeniach, spotkaniach o charakterze patriotyczno – historycznym, społecznym, kulturalno – edukacyjnym.

D. Wagi przypisywane poszczególnym formom aktywności

Poszczególnym formom aktywności przypisywane są następujące wagi:

Forma aktywności	Waga
Praca klasowa	3
Wypracowanie	3
Kartkówka	2
Odpowiedź ustna	2
Debata	2
Zadania praktyczne	2
Udział w życiu obywatelskim	2
Praca projektowa	2
Pisemne prace domowe	1
Aktywność na zajęciach	1
Referat	1
Prezentacja	1
Praca w grupach	1

Średnia ważona:

Podstawą do wystawiania oceny na koniec semestralnej i rocznej będzie średnia ważona (SW) otrzymanych w ciągu semestru ocen (o), którym przyporządkowano wagi(w), obliczona według wzoru:

$$SW = \frac{\sum O_i W_i}{\sum W_i}$$

Przykład liczenia średniej ważonej:

Uczeń otrzymał następujące oceny 5 (praca domowa), 4 (praca domowa), 4 (aktywność), 2 (kartkówka).

Oceny: 5,4,4 mają wagę 1 zaś ocena 2 wagę 2.

Liczenie średniej ważonej: sumę iloczynów ocen i ich wag $5 \times 1 + 4 \times 1 + 4 \times 1 + 2 \times 2$ dzielimy przez sumę wag $1 + 1 + 1 + 2 = 5 : 5 = 3,40$

Uczeń otrzyma ocenę: dostateczny

Zależność oceny semestralnej i rocznej od średniej ważonej pokazuje tabela

Średnia ważona	Ocena semestralna/roczna
$sw < 1,75$	1
$1,75 \leq sw < 2,75$	2
$2,75 \leq sw < 3,75$	3
$3,75 \leq sw < 4,75$	4
$4,75 \leq sw < 5,50$	5
$5,51 \leq sw$	6

Uwaga: Do oceny „+” dodaje się 0,5, a od oceny z „-” odejmuje się 0,25.

- Przy ustaleniu oceny rocznej brana jest pod uwagę średnia ważona ze wszystkich ocen cząstkowych z pierwszego i drugiego semestru.
- Uczeń może otrzymać ocenę pozytywną na koniec roku, jeśli z drugiego semestru uzyskał średnią ważoną, co najmniej 1,75.

- Uczniowi, który na pierwszy semestr otrzymał ocenę niedostateczną i go zaliczył, przyjmuje się średnią ważoną 1,75 za ten semestr.
- Nauczyciel w przypadkach problemowych może wziąć pod uwagę zaistniałe szczególne okoliczności, które mogą mieć wpływ na rodzaj wystawionej oceny.

V. Kryteria oceniania Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

A. Celujący (6)

Ocenę celującą otrzymuje Uczeń, który :

1. posiada wiedzę i umiejętności wykraczające poza poziom osiągnięć edukacyjnych, przewidzianych w realizowanym przez Nauczyciela programie nauczania;
2. osiągnięcia są oryginalne, twórcze;
3. jest laureatem lub finalistą olimpiad lub konkursów przedmiotowych;
4. wykazuje dużą samodzielność w uzyskiwaniu osiągnięć.

B. Bardzo dobry (5)

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje Uczeń, który :

1. opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności, przewidzianych w szkolnym programie nauczania;
2. sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, terminologią fachową;
3. samodzielnie rozwiązuje problemy;
4. potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach;
5. umie korzystać z pozaszkolnych źródeł informacji.

C. Dobry (4)

Ocenę dobrą otrzymuje Uczeń, który :

1. nie w pełni opanował wiadomości i umiejętności, przewidziane w szkolnym programie nauczania, ale zakres opanowanych wiadomości przekracza wymagania zawarte w podstawie programowej;

2. stosuje zdobyte wiadomości i umiejętności w sytuacjach typowych i nietypowych z pomocą Nauczyciela;
3. korzysta ze źródeł informacji, wskazanych przez Nauczyciela.

D. Dostateczny (3)

Ocenę dostateczną otrzymuje Uczeń, który :

1. opanował jedynie w podstawowym zakresie wiedzę i umiejętności przewidziane w realizowanym przez Nauczyciela programie nauczania, co oznacza, że ma kłopoty ze zrozumieniem treści kształcenia;
2. rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności;
3. czyni postępy w toku realizacji procesu kształcenia;
4. umie korzystać z podstawowych źródeł informacji.

E. Dopuszczający (2)

Ocenę dopuszczającą otrzymuje Uczeń, który :

1. opanował w niewielkim stopniu zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym przez nauczyciela programie nauczania;
2. rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne przy pomocy nauczyciela;
3. ma trudności w kojarzeniu pokrewnych treści kształcenia.

F. Niedostateczny (1)

Ocenę niedostateczną otrzymuje Uczeń, który :

1. nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym przez nauczyciela programie nauczania, co uniemożliwia mu bezpośrednią kontynuację opanowania kolejnych treści kształcenia z zakresu przedmiotu;
2. nie wykazuje zainteresowania nauką;
3. nie potrafi rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela.

VI. Wymagania edukacyjne

A. Zakres podstawowy

1. Wykonywanie i tworzenie informacji. Uczeń znajduje i wykorzystuje informacje na temat sposobu, w jaki prawo reguluje życie obywateli; wyraża własne zdanie w wybranych sprawach na różnych forach publicznych i uzasadnia je; jest otwarty na odmienne poglądy; gromadzi i wykorzystuje informacje potrzebne do zaplanowania dalszej nauki i kariery zawodowej.
2. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Uczeń rozpoznaje prawne aspekty codziennych problemów życiowych i szuka ich rozwiązania.
3. Współdziałanie w sprawach publicznych. Uczeń współpracuje z innymi – planuje, dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; sprawnie korzysta z procedur i możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego; zna i stosuje zasady samoorganizacji i samopomocy.
4. Znajomość zasad i procedur demokracji. Uczeń wyjaśnia znaczenie prawa dla funkcjonowania demokratycznego państwa i rozpoznaje przypadki jego łamania.
5. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń opisuje sposób i zakres działania organów władzy sądowniczej oraz organów ścigania w Rzeczypospolitej Polskiej.
6. Znajomość praw człowieka i sposobów ich ochrony. Uczeń wyjaśnia podstawowe prawa człowieka, rozpoznaje przypadki ich naruszania i wie, jak można je chronić.

Treści nauczania - wymagania szczegółowe w zakresie:

1. Młody obywatel w urzędzie.
2. Prawo i sądy.
3. Bezpieczeństwo.
4. Edukacja i praca w Polsce i Unii Europejskiej.
5. Prawa człowieka.
6. Ochrona praw i wolności.

B. Zakres rozszerzony

1. Wykonywanie i tworzenie informacji. Uczeń znajduje i wykorzystuje informacje na temat życia publicznego, krytycznie je analizuje, samodzielnie wyciąga wnioski; wyraża i uzasadnia własne zdanie w wybranych sprawach w formie ustnej i pisemnej na różnych forach publicznych; przedstawia i uzasadnia poglądy odmienne od własnych.
2. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów. Uczeń rozpoznaje problemy w skali lokalnej, krajowej, europejskiej i globalnej oraz szuka ich rozwiązania; rozumie złożoność problemów społecznych i politycznych; dostrzega perspektywy różnych uczestników życia publicznego.
3. Współdziałanie w sprawach publicznych. Uczeń współpracuje z innymi – planuje, dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; sprawnie korzysta z procedur i możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego; zna i stosuje zasady samoorganizacji i samopomocy.
4. Znajomość zasad i procedur demokracji. Uczeń wyjaśnia demokratyczne zasady i procedury oraz stosuje je w codziennym życiu; charakteryzuje demokrację na tle innych ustrojów, ocenia działania instytucji demokratycznych w Polsce i na świecie; ocenia rolę stowarzyszeń i organizacji obywatelskich oraz różnych form aktywności obywateli w funkcjonowaniu współczesnej demokracji.
5. Znajomość podstaw ustroju Rzeczypospolitej Polskiej. Uczeń opisuje sposób działania władz publicznych i innych podmiotów życia publicznego; wykorzystuje swoją wiedzę o zasadach demokracji i ustroju Polski do interpretacji i oceny wydarzeń w życiu społecznym i politycznym; przedstawia prawa i obowiązki obywatela Rzeczypospolitej Polskiej; rozumie znaczenie prawa i praw człowieka w codziennym życiu obywatela oraz rozpoznaje przypadki ich łamania.
6. Dostrzeganie współzależności we współczesnym świecie. Uczeń przedstawia związki między swoim życiem a sytuacją społeczności lokalnej, sytuację Polski, Europy i świata; wyjaśnia złożoność zjawisk społecznych, politycznych, ekonomicznych i kulturowych; uwzględnia perspektywę globalną w interpretacji zjawisk.

Treści nauczania - wymagania szczegółowe w zakresie:

1. Życie zbiorowe i jego reguły.
2. Socjalizacja i kontrola społeczna
3. Grupa społeczna

4. Struktura społeczna
5. Zmiana społeczna.
6. Naród, ojczyzna i mniejszości narodowe.
7. Procesy narodowościowe i społeczne we współczesnym świecie.
8. Kultura i pluralizm kulturowy.
9. Współczesne spory światopoglądowe
10. Edukacja w XXI wieku.
11. Obywatel i obywatelstwo.
12. Społeczeństwo obywatelskie.
13. Opinia publiczna.
14. Środki masowego przekazu.
15. Demokracja – zasady i procedury.
16. Polityka, ideologie, doktryny i programy polityczne.
17. Polityka, ideologie, doktryny i programy polityczne.
18. Instytucja państwa.
19. Modele ustrojowe państw demokratycznych.
20. Władza ustawodawcza w państwie demokratycznym.
21. Władza wykonawcza w państwie demokratycznym.
22. Współczesna demokracja w Polsce i na świecie – problemy i zagrożenia.
23. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
24. Parlament Rzeczypospolitej Polskiej.
25. Parlament Rzeczypospolitej Polskiej.
26. Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej.
27. Organy kontroli państwowej, ochrony prawa i zaufania publicznego.
28. Samorząd terytorialny w Polsce.
29. Prawo.

30. System prawny Rzeczypospolitej Polskiej.
31. Sądy i Trybunały.
32. Prawo cywilne i rodzinne.
33. Prawo karne.
34. Prawo administracyjne.
35. Obywatel wobec prawa.
36. Prawa człowieka.
37. Ochrona praw człowieka w Polsce.
38. Światowy i europejski system ochrony praw człowieka.
39. Polska polityka zagraniczna.
40. Stosunki międzynarodowe w wymiarze globalnym.
41. Globalizacja współczesnego świata.
42. Systemy bezpieczeństwa i współpracy.
43. Integracja europejska.
44. Europa wśród światowych mocarstw.
45. Polska w Unii Europejskiej.

VII. Uwagi końcowe

1. Wymagania edukacyjne są zgodne z podstawą programową.
2. Autorzy dokumentu:
  - Bartel Marcin _____
  - Brzeska – Pająk Agnieszka _____